

Zafer
Kalkınma Ajansı
Development Agency

Türkiye Cumhuriyeti
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Coğrafi İşaretlerin Yerel Kalkınmadaki Önemi

Veli OĞUZ
Genel Sekreter Vekili

04.10.2018
AFYONKARAHİSAR

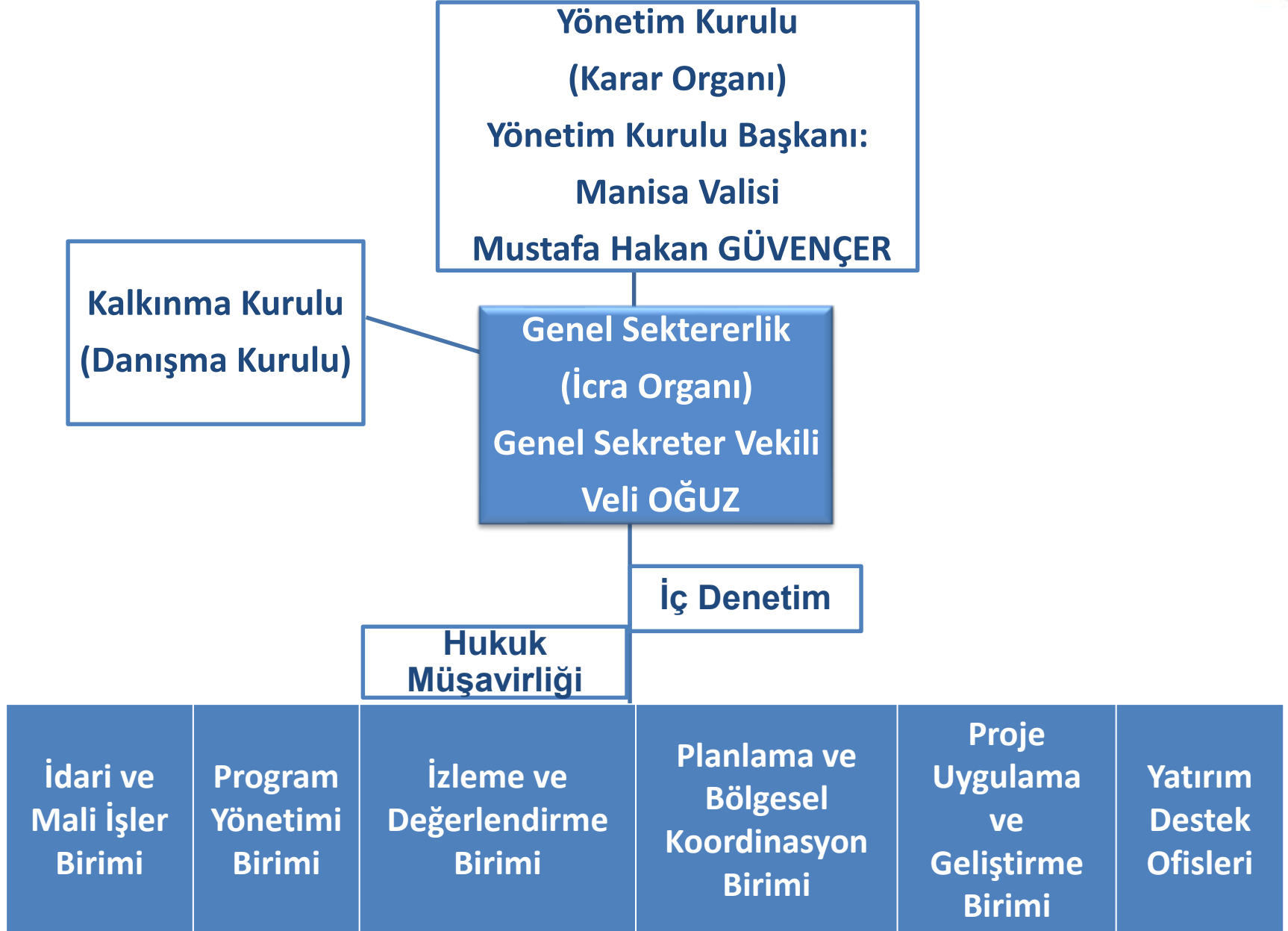
ZAFER KALKINMA AJANSI

Zafer Kalkınma Ajansı, Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak illerini kapsayan ve TR33 Bölgesi olarak adlandırılan bölgede hizmet vermek üzere 14.07.2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan ülke genelindeki 26 kalkınma ajansından biridir. Ajansın merkezi Kütahya ili olup diğer TR33 Bölgesi illerinde yatırım destek ofisleri aracılığıyla faaliyetlerini yürütmektedir.

Kalkınma ajanslarının ulusal düzeyde koordinasyonundan **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı** sorumludur.

AJANS ORGANİZASYON YAPISI

AJANSIN GÖREV VE YETKİLERİ

4.Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin On Altıncı Bölümünde kalkınma ajanslarının **görev ve yetkileri** düzenlenmiştir. Kararnameye göre ajansların görevlerinden bazıları şunlardır:

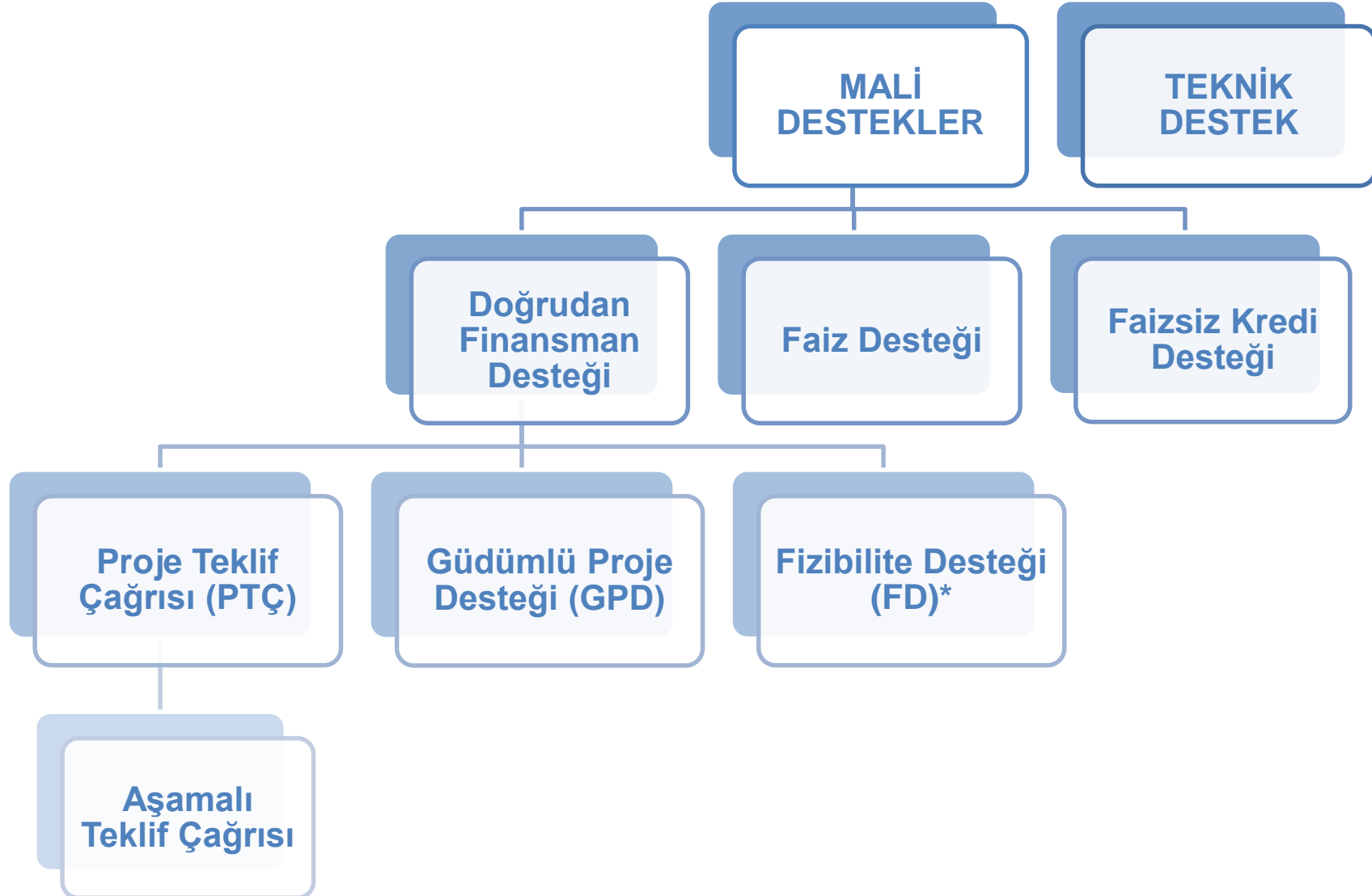
- Bölge plan ve programlarına uygun olarak bölgenin **kırsal ve yerel kalkınma** ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak.
- Bölgesel gelişmeye yönelik Ajansa tahsis edilen iç ve dış kaynaklı fonları, bölge plan ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak.
- Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek.
- Yönetim, üretim, **tanıtım, pazarlama**, teknoloji, finansman, **örgütlenme** ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek.

AJANS TEMEL FAALİYET ALANLARI

AJANS DESTEKLERİ

GENEL AJANS DESTEKLERİ İSTATİSTİĞİ (2010-2018)

İl	Gelen Proje Sayısı	Destek Alan Proje Sayısı	Destek Miktarı (TL)	Toplam Bütçe (TL)	İstihdam Sayısı
Afyonkarahisar	723	288	31.664.442	74.844.634	176
Kütahya	597	278	33.624.836	81.149.671	216
Manisa	1.022	346	48.574.922	108.337.606	199
Uşak	418	205	29.723.529	78.536.019	178
TR33 Bölgesi	2.797	1.117	143.587.727	342.867.930	769

YATIRIM DESTEK VE TANITIM İSTATİSTİKLERİ

İl	Danışmanlık ve Tanıtım Yapılan Firma Sayısı	Yatırım Yapan Firma Sayısı	Öngörülen Yatırım Tutarı (Milyon TL)	Öngörülen İstihdam
Afyonkarahisar	2.772	64	417	833
Kütahya	1.465	58	493	3.337
Manisa	3.283	108	547	2.084
Uşak	2.174	20	139	316
TR33 Bölgesi	9.694	250	1.596	6.570

COĞRAFI İŞARETLER ve TÜKETİCİ ALGISI

- Avrupa Komisyonu tarafından 2018 yılı Şubat ayında yayınlanan 'Avrupalılar, Tarım ve Ortak Tarım Politikası' raporuna göre Avrupa'da gıda etiketleri hakkında bilgisi olan AB üyesi ülke tüketicilerinin;
 - %77'si için satın almada menşe adı (Protected Designation of Origin) ve mahreç işareti (Protected Geographical Indication) taşıyan ürünler önem taşımakta,
 - %74'ü için geleneksel özellikli ürünler (Traditional Speciality Guaranteed) işareti taşıyan ürünler önem taşımaktadır.
- Ege Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya (Nisan 2018) göre ise Ayvalık zeytinyağı, coğrafi işarete sahip olmayan benzer ürünlere karşı %58 daha fazla talep payına sahip olmak ile birlikte, tüketicilerin %82'si de bu ürüne yüksek fiyat ödeyerek ürün farkındalığını ortaya koymaktadır.

COĞRAFI İŞARETLERİN KÜRESEL EKONOMİK DEĞERİNE AİT ÖRNEKLER

- Fransa Menşe ve Kalite Ulusal Enstitüsü (INAO) verilerine göre, 2015 yılında Fransa'nın coğrafi işaretli ürünlerden elde ettiği gelir 23,3 Milyar Euro'ya ulaşmıştır.
- İspanya'nın coğrafi işaret tescili taşıyan ürünlerinin toplam ekonomik değeri yaklaşık 5,5 Milyar Euro'dur.
- AB'de coğrafi işaret taşıyan ürünlerin 2015 yılı itibariyle ekonomik değeri 60 Milyar Euro olarak hesaplanmıştır.

COĞRAFI İŞARETLİ SEÇİLMİŞ BAZI ÜRÜN FİYATLARININ BENZER ÜRÜNLERİN FİYATLARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

Ürün İsmi	Ürünün Fiyat Farkı
Bresse Tavuğu (Fransa)	Beyaz et fiyatının 3-4 katı
Toscana Yağları (İtalya)	%20 daha yüksek fiyat
Parma Jambonu (İtalya)	Diğer jambonlara göre yaklaşık %50 daha yüksek fiyat
Wagyu Sığır Eti (Japonya)	%50 daha yüksek fiyat
Gemlik Zeytini (Türkiye)	%75 daha fazla fiyat

COĞRAFI İŞARETLERİN EKONOMİK AÇIDAN İŞLEVLERİ

- 🚩 Ayırt etmek
- 🚩 Coğrafi kaynak belirtmek
- 🚩 Ürünün üretim metodunu ve kalitesini garanti etmek
- 🚩 Pazarlama aracı olmak
- 🚩 **Yerel ekonomiyi ve kırsal kalkınmayı desteklemek**
- 🚩 Geleneksel bilgi ve kültürel değerleri korumak
- 🚩 Turizme katkıda bulunmak
- 🚩 Çevreyi ve biyolojik çeşitliliği korumak
- 🚩 Ürün taklitçiliği ile mücadele etmek

COĞRAFI İŞARETLERİN YEREL EKONOMİYE KATKILARI

- Değer yaratmakta
- İstihdamı sürdürmekte ve üretim alanlarında canlılık yaratmakta
- Farklı tatlar ve lezzetler sunarak, gıdaların standartlaşmasını önlemekte
- Miktar karşısında kaliteye yönlendirmekte
- Üretimin yer değiştirmesini önlemekte
- Üretim zinciri içerisinde katma değerini daha iyi bir şekilde yeniden dağılımını sağlamakta
- Kırsal nüfusu korumakta ve göçü önlemekte
- Piyasaya girişi ve piyasadaki üreticiler arasındaki uyumu artırmakta
- Çevreyi ve biyolojik çeşitliliği korumaktadır.

DÜNYADAN ÖRNEKLER

Ürün ve Coğrafi İşaret	Ürünün Yerel Ekonomideki Önemi		
	Aynı Bölgede Malın Toplam Üretimi İçinde Menşe/Mahreç İşaretlerinin Önemi	Bölgede Coğrafi İşaret Ürünlerinden Elde Edilen Kazanç	Coğrafi İşaretlere Bağlı İstihdam
Kornişon (Salatalık) Spreewald Kornişonu (Almanya)	Üretimin tamamı mahreç işareti ile etiketlidir.	Brandenburg Bölgesi Gayrisafi Hasılasının %10-%15'ini oluşturmaktadır.	4.500'ün üstünde istihdam sağlamaktadır.
Jersey Royal Patatesi (Birleşik Krallık)	Hemen hemen üretimin tamamı menşe adı ile etiketlidir.	Jersey Adası'nda ihraç edilen en temel tarım ürünü olup GSYH'nın %3-%4'ünü oluşturmaktadır.	Temel tarımsal işveren konumundadır.

ÜLKEMİZDEN BİR BAŞARI ÖYKÜSÜ: TAŞKÖPRÜ SARIMSAĞI

- Taşköprü Sarımsağı'nın coğrafi işaret tescili için Taşköprü Belediyesi tarafından 28.05.2009 yılında coğrafi işaret başvurusu yapılmış ve 15.06.2010 tarihinde 135 numarası ile coğrafi işaret tescili alınmıştır.
- Reis Gıda ve METRO Toptancı Market'in yürüttüğü proje ile ilçedeki üreticilere bir pazar sağlanmış ve satın alma garantisi verilmiştir.
- Üreticiler coğrafi işaret tesciline uygun yerli tohum kullanmış ve verim, toprak bakımı konularında eğitim almışlardır.
- Üretim aşaması sonrasında ürünler belirtilen özel sektör firmaları tarafından satın alınmıştır.
- 2012-2016 yılları arasında Taşköprü Sarımsağı üretici sayısı 2.870'den 3.270'e, üretim miktarı 9.800 tondan 17.640 tona ve perakende satış fiyatı 9 TL'den 17 TL'ye çıkmıştır.

TR33 BÖLGESİ TESCİLLİ COĞRAFI İŞARETLER LİSTESİ

Afyonkarahisar	Afyon Kaymağı, Afyon Mermeri, Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği, Bayat Türkmen Kilimi, Çay İlçesi Vişnesi *Afyon Pastırması, Afyon Sucuğu **Akşehir Kirazı, Isparta Gülü
Kütahya	Kütahya Çinisi, Simav El Halısı, Tavşanlı Leblebisi
Manisa	Akhisar Domat Zeytini, Akhisar Köfte, Akhisar Uslu Zeytini, Gördes El Halısı, Kırkağaç Kavunu, Kula El Halısı, Manisa Mesir Macunu, Manisa Taban Simidi, Salihli Kirazı, Salihli Odun Köfte Yuntdağı El Halısı **Ege Pamuğu, Ege Sultani Üzümü
Uşak	Uşak Halısı, Uşak Tarhanası, Eşme Yörük Kilimi

*Ülkemizde tescillenmiş olup Avrupa Birliği'ne tescil başvurusunda bulunulmuş coğrafi işaretli ürünleri temsil eder.

**Coğrafi işareti TR33 Bölgesi dışında alınmış ancak TR33 Bölgesi'nde il veya ilçelerin dahil edildiği ürünleri göstermektedir.

COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLER VE AJANS DESTEKLERİ

- Ajansımız bugüne kadar TR33 Bölgesi'nde coğrafi işaret almış veya başvurusu bulunan mermer,zeytin, lokum ve pastırma gibi birçok ürüne yönelik mali destekler sağlamıştır. Bahsi geçen ürünlerin yurtiçi ve yurtdışında pazar paylarının artırılması, ürünlerden sağlanan katma değerın yükseltilmesi gibi konularda çalışmalara kaynak sağlanmıştır. Ayrıca Bölge'de yine aynı konulara yönelik eğitimlere destek verilmiş olup bu sayede Bölgedeki insan kaynağının kapasitesi artırılmıştır.
- Son dönemde ise Ajansımız Afyonkarahisar'ın öne çıkan coğrafi işaretli ürünü olan Afyon Mermeri özelinde bir güdümlü proje uygulamaya koymuştur. '**MERMERDE YÜKSEK VERİM YÜKSEK KATMA DEĞER**' isimli güdümlü proje ile İscehisar Mermer İhtisas Organize Sanayi Bölgesi içerisine "Mermer Akademisi" olarak adlandırılan bir merkez kurulacaktır. Mermer Akademisi sayesinde orta-düşük teknolojili bir sektör olarak sınıflandırılan mermer sektöründe Ar-Ge ve tasarım faaliyetleri ile yeni ürünler geliştirmek, ara ve uç ürünler üretmek, sektörün eğitim ihtiyacını karşılamak ve pazarlama olanaklarını geliştirmek suretiyle Afyonkarahisar ilinde mermerden elde edilen katma değerın artırılması amaçlanmaktadır. Projenin toplam bütçesi 6.000.000 TL olup Ajans katkısı 4.500.000 TL'dir.

ULUSLARARASI İŞBİRLİKLERİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

Coğrafi işaret olgusundan ekonomik açıdan etkin şekilde yararlanılması için geliştirilen uluslararası ağlara dahil olunması ve kültürel değerlerin başarılı bir şekilde pazarlanması da büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda Ajansımızın yürüttüğü çalışmalar aşağıda yer almaktadır:

- ❖ Avrupa Tarihi Termal Kentler Birliği üyeliği çalışmaları
- ❖ UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na Afyonkarahisar'ın Gastronomi dalından başvurusunun hazırlanması
- ❖ UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirası ve Somut Olmayan Kültürel Miras Listesine başvurusu yapılan ve potansiyel taşıyan kültürel değerler listesinin hazırlanması (Kanaviçe İşleme Geleneği, Saraçlık Geleneği, Yemencilik Geleneği, Lokum Kültürü vb.)

ARZ EDERİM